

РІШЕННЯ
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Соколовський Денис Вікторович, 1983 року народження, громадянин України, освіта вища: у 2005 році закінчив Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка за спеціальністю «Переклад» та здобув ступінь вищої освіти «магістр», аспірант 4 курсу денної форми здобуття освіти Донецького державного університету внутрішніх справ, виконав акредитовану освітньо-наукову програму «Право».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Донецького державного університету внутрішніх справ, Міністерства внутрішніх справ України, Кропивницький, від 24 червня 2026 року № 267, у складі:

голови разової

спеціалізованої вченої ради:

Володимир БУГА, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративно-правових дисциплін факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності Національної поліції України, Донецький державний університет внутрішніх справ.

Рецензентів:

Олена РЯБЧЕНКО, доктор юридичних наук, професор, старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії публічної безпеки громад навчально-наукового інституту права та соціального менеджменту, Донецький державний університет внутрішніх справ.

Андрій ЧЕРВІНЧУК, кандидат юридичних наук, старший дослідник, завідувач науково-дослідної лабораторії публічної безпеки громад навчально-наукового інституту права та соціального менеджменту, Донецький державний університет внутрішніх справ

Офіційних опонентів:

Інна КУРИЛО, доктор юридичних наук, професор, головний науковий співробітник відділу проблем публічного права, Науково-дослідний інститут публічного права;

Павло БОРЦЕВИЧ, кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри економіко-правових дисциплін навчально-наукового

інституту права та психології, Національна академія внутрішніх справ,

на засіданні 03 вересня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» Денису СОКОЛОВСЬКОМУ на підставі публічного захисту дисертації «Адміністративно-правове забезпечення виробництва та реалізації сонячної електроенергії» за спеціальністю 081 «Право».

Дисертацію виконано в Донецькому державному університеті внутрішніх справ, Міністерства внутрішніх справ України, Кропивницький.

Науковий керівник – Артем САХНО, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, завідувач кафедри тактико-спеціальної підготовки та особистої безпеки поліцейського факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності Національної поліції України, Донецький державний університет внутрішніх справ, Донецький державний університет внутрішніх справ.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, в якому дотримано вимоги пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Зокрема, здійснено комплексне наукове обґрунтування теоретико-правових засад та розроблено практичні рекомендації щодо вдосконалення адміністративно-правового забезпечення виробництва та реалізації сонячної електроенергії в Україні.

Так, уперше:

- визначено об'єкт адміністративно-правового забезпечення у сфері сонячної енергетики як складну систему суспільних відносин, що виникають у процесі публічного управління та реалізації інтересів держави щодо енергетичної незалежності, а також приватних інтересів суб'єктів господарювання щодо виробництва й продажу електроенергії;

- сформульовано та обґрунтовано концепцію «енергетичного паска безпеки», що базується на адміністративно-правовому стимулюванні розосередженої сонячної генерації як стратегічного інструменту забезпечення автономності громад та об'єктів критичної інфраструктури в умовах воєнних загроз;

- запропоновано впровадження у нормативно-правовий обіг уніфікованого терміну «сонячна електроенергія», що дозволить усунути правові колізії при ідентифікації джерела генерації та спростити процедури адміністративного регулювання ринку;

- виявлено та класифіковано основні бар'єри розвитку галузі, диференційовані на правові (процедурна недосконалість приєднання), інституційні (низька спроможність муніципалітетів) та фінансові (заборгованість держави), що дозволило виробити точкові рекомендації щодо їх подолання;

удосконалено:

- розуміння адміністративно-правового режиму у сфері сонячної енергетики, який в умовах воєнного стану трансформувався від суто «стимулюючого» (базованого на економічних преференціях) до «безпекового», де пріоритетом публічного адміністрування стає фізична та технічна стійкість об'єктів генерації;

- зміст управлінської діяльності органів місцевого самоврядування у сфері енергоефективності; доведено необхідність переходу від декларативного стратегічного планування до обов'язкового бюджетного забезпечення муніципальних енергетичних програм (на прикладі аналізу досвіду Житомира та Кропивницького);

- підходи до здійснення державного контролю та нагляду, де обґрунтовано перехід до ризико-орієнтованої моделі, що передбачає мінімізацію адміністративного тиску на доброчесних виробників при посиленні моніторингу безпекових аспектів експлуатації СЕС;

- механізми гармонізації українського енергетичного права з нормами ЄС, зокрема в частині правового статусу «активних споживачів» (prosumers) та впровадження системи Net Billing як фінансово-правової альтернативи застарілому «зеленому тарифу»;

набули подальшого розвитку:

- положення щодо децентралізації енергетичної системи України як ключового елемента національної безпеки, що вимагає перегляду повноважень місцевих рад у частині розпорядження земельними ресурсами для потреб відновлюваної енергетики;

- концепція публічного управління у сфері відновлюваних джерел енергії через призму сервісно-орієнтованого підходу, де держава виступає не лише регулятором, а й гарантом інвестиційної стабільності та технічного супроводу суб'єктів господарювання;

- аргументація щодо необхідності спрощення дозвільних та погоджувальних процедур для об'єктів сонячної генерації, що мають статус критичної інфраструктури, у період повоєнної відбудови держави.

Дисертація виконана державною мовою та відповідає вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерством освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40, Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Здобувач має 11 наукових публікацій за темою дисертації, з них 4 статті, у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України, та 7 тез доповіді на науково-практичних конференціях:

1. Юрах В.М., Соколовський Д.В. Стан правового регулювання виробництва та реалізації сонячної енергії. *Наукові записки: Серія Право*. 2022. Випуск № 13. С. 214-218. (Особистий внесок здобувача: надано пропозиції

щодо уніфікації державно-правового впливу на галузь виробництва сонячної енергії та її реалізації).

2. Юрах В.М., Соколовський Д.В. Особливості здійснення адміністративного нагляду та контролю у сфері сонячної енергетики органами місцевого самоврядування. *Науковий вісник УжНУ. Серія «Право»*. 2024. № 85 (ч. 3). С. 193-198. (Особистий внесок здобувача: виокремлено недоліки Закону України «Про альтернативні джерела енергії», пов'язані з відсутністю згадки про органи місцевого самоврядування та їхньою роллю у сфері відновлювальної енергетики).

3. Соколовський Д.В. Система, повноваження та функції органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у сфері сонячної енергетики. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2025. Вип. 2. С. 144-149.

4. Соколовський Д.В. Адміністративно-правовий режим виробництва та реалізації сонячної електроенергії в Україні. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*. 2025. №77. С. 123-127.

У дискусії взяли участь голова та члени разової спеціалізованої вченої ради:

1. Володимир БУГА, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративно-правових дисциплін факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності Національної поліції України, Донецький державний університет внутрішніх справ, голова ради – виступ позитивний, без зауважень.

2. Олена РЯБЧЕНКО, доктор юридичних наук, професор, старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії публічної безпеки громад навчально-наукового інституту права та соціального менеджменту, Донецький державний університет внутрішніх справ, рецензент – дала позитивну рецензію із зауваженнями:

1) у висновках (стор. 215) автором запропоновано систему принципів адміністративно-правового регулювання у сфері сонячної енергетики, до яких, поряд із загальноправовими, віднесено спеціальні принципи гарантованості «зеленого» тарифу, технологічної нейтральності та безперешкодного доступу до електричних мереж. Разом із тим, не повною мірою обґрунтовано, чому саме ці принципи набули статусу спеціальних принципів адміністративно-правового регулювання та за якими критеріями вони відмежовуються від загальних принципів функціонування енергетичного ринку.

2) у підрозділі 2.2 дисертації (стор. 133–148) досліджено адміністративний контроль і нагляд у сфері сонячної енергетики. Зокрема, на стор. 135–139 доволі вдало, на нашу думку, розглянуто доктринальні підходи до визначення понять «контроль» і «нагляд», а на стор. 140–147 надано фаховий аналіз контрольних та наглядових повноважень суб'єктів публічного адміністрування у сфері сонячної енергетики.

Отже, позитивно оцінюючи проведену автором систематизацію відповідних повноважень, слід зазначити, що в роботі недостатньо чітко визначено критерії відмежування адміністративного контролю від

адміністративного нагляду саме у сфері сонячної енергетики. Зокрема, потребують конкретизації відмінності між цими видами публічно-владної діяльності за їх метою, предметом, підставами проведення, характером взаємовідносин між уповноваженим органом і підконтрольним суб'єктом, формами втручання у його діяльність, а також правовими наслідками виявлення порушень.

3) у третьому розділі дисертації (стор. 170–187) автором проаналізовано досвід США, Китаю та держав Європейського Союзу. Разом із високою оцінкою широти проведеного порівняльного аналізу, слід зазначити, що у дисертації недостатньо чітко сформульовано єдині критерії відбору саме цих держав. Із тексту роботи не повною мірою зрозуміло, чи були вони обрані з огляду на обсяги встановлених потужностей сонячної генерації, особливості моделей державного регулювання, рівень розвитку розподіленої енергетики, ефективність механізмів фінансового стимулювання, належність до різних правових систем або можливість практичного запозичення відповідного досвіду Україною.

Крім того, доцільно було б чіткіше пояснити, чому поряд із провідними світовими моделями Китаю, США та Німеччини для аналізу обрано саме Польщу, а не інші держави Центральної та Східної Європи, які мають зіставні з Україною умови розвитку енергетичного сектору. Визначення таких критеріїв посилило б методологічну обґрунтованість порівняльно-правової частини дослідження та дало б змогу переконливіше оцінити можливості адаптації відповідних зарубіжних практик до національної системи публічного адміністрування.

3. Андрій ЧЕРВІНЧУК, кандидат юридичних наук, старший дослідник, завідувач науково-дослідної лабораторії публічної безпеки громад навчально-наукового інституту права та соціального менеджменту, Донецький державний університет внутрішніх справ, рецензент – дав позитивну рецензію із зауваженнями:

1) у підрозділі 2.3 дисертації (с. 149–166) ґрунтовно досліджено адміністративно-правові засоби стимулювання розвитку сонячної енергетики. Зокрема, на с. 156 висловлено слушну пропозицію щодо запровадження системи податкових стимулів для виробників сонячної електроенергії, а на с. 163 обґрунтовано доцільність розвитку програм пільгового кредитування та інших форм державної фінансової підтримки.

Визнаючи високу практичну значущість запропонованих заходів, слід зазначити, що адміністративно-правовий механізм їх реалізації розкрито не повною мірою. Зокрема, недостатньо конкретизовано коло суб'єктів публічного адміністрування, уповноважених забезпечувати реалізацію відповідних стимулів, зміст і межі їхньої компетенції, порядок прийняття рішень про надання державної підтримки, процедури міжвідомчої взаємодії, а також форми контролю за дотриманням умов її отримання та цільовим використанням наданих коштів. Більш детальне висвітлення зазначених питань посилило б прикладне значення сформульованих у дисертації пропозицій.

2) у підрозділі 3.2 дисертації сформульовано пропозиції щодо спрощення адміністративних процедур у сфері виробництва сонячної електроенергії. Підтримуючи загальну спрямованість цих пропозицій на дерегуляцію та зменшення адміністративних бар'єрів, слід зауважити, що в роботі недостатньо чітко визначено умови й межі застосування декларативного порядку.

Додаткового обґрунтування потребують критерії віднесення сонячних установок до категорій об'єктів, які можуть вводитися в експлуатацію на підставі декларації, перелік документів, що підтверджують їх відповідність установленим вимогам, а також форми подальшого державного контролю за дотриманням норм технічної, електроенергетичної та пожежної безпеки. Конкретизація цих положень дозволила б чіткіше визначити співвідношення між спрощенням адміністративних процедур і необхідністю забезпечення належного рівня безпеки експлуатації відповідних об'єктів.

3) у підрозділі 2.3 дисертації (с. 168) сформульовано пропозиції щодо цифрової трансформації публічного адміністрування у сфері виробництва та реалізації сонячної електроенергії. Зокрема, використання Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва обґрунтовано як ефективний адміністративно-правовий інструмент запобігання корупційним проявам, автоматизації процедур отримання дозвільних документів на будівництво сонячних електростанцій та мінімізації дискреційних повноважень посадових осіб.

Відаючи належне актуальності зазначених рекомендацій, слід звернути увагу на те, що в роботі недостатньо повно розкрито адміністративно-правовий механізм функціонування Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва саме в контексті реалізації проєктів сонячної енергетики. Додаткової конкретизації потребують питання інформаційної взаємодії цієї системи з іншими державними реєстрами та інформаційними системами, розмежування компетенції суб'єктів публічного адміністрування під час здійснення відповідних адміністративних процедур, а також правові гарантії захисту інформації та забезпечення достовірності відомостей, що вносяться до системи.

4. Інна КУРИЛО, доктор юридичних наук, професор, головний науковий співробітник відділу проблем публічного права, Науково-дослідний інститут публічного права, опонент – дала позитивний відгук із зауваженнями:

1) у дисертації автором уперше обґрунтовано концепцію «енергетичного паска безпеки» (стор. 214 дисертації), відповідно до якої розосереджена сонячна генерація розглядається як один із ключових інструментів забезпечення стійкості енергетичної системи держави в умовах дії правового режиму воєнного стану. Безперечно підтримуючи безпекову спрямованість цього підходу, вважаємо, що наведена концепція потребує додаткового теоретико-правового уточнення. Зокрема, доцільно було б більш детально визначити її співвідношення з існуючими категоріями «енергетична безпека», «критична інфраструктура» та «адміністративно-правовий режим», а також окреслити її місце у системі адміністративно-правових категорій.

2) у другому розділі дисертації автором детально досліджено особливості адміністративно-правового забезпечення виробництва та реалізації саме сонячної електроенергії. Представляється, що недостатньо аргументовано критерії, за якими сонячну енергетику визначено самостійним об'єктом наукового дослідження, відокремленим від інших видів відновлюваної енергетики. Зокрема, у роботі не повною мірою розкрито, чи зумовлений такий вибір наявністю специфічного адміністративно-правового режиму функціонування об'єктів сонячної генерації, особливостями їх державного регулювання, дозвільних процедур, механізмів державної підтримки, приєднання до електричних мереж, цифровізації процесів виробництва та реалізації електроенергії або іншими юридично значущими чинниками.

3) автором обґрунтовується необхідність визначення особливостей правового статусу об'єктів сонячної генерації як елементів критичної інфраструктури та запровадження спеціального правового режиму їх функціонування (стор. 4–5 дисертації). Не применшуючи значення вказаної пропозиції, варто обґрунтувати доцільність визначення, за якими саме критеріями окремі об'єкти сонячної генерації повинні бути віднесені до відповідних категорій критичної інфраструктури, які суб'єкти мають здійснювати таку категоризацію та чим запропонований підхід відрізняється від чинного механізму, передбаченого законодавством про критичну інфраструктуру?

4) не заперечуючи актуальності запропонованих автором напрямів цифровізації публічного адміністрування у сфері сонячної енергетики (стор. 219 дисертації), вважаємо, що дисертантом недостатньо розкрито адміністративно-правові передумови їх впровадження. Зокрема, потребують додаткового обґрунтування питання визначення компетенції суб'єктів публічного адміністрування щодо ведення єдиного цифрового реєстру об'єктів сонячної генерації, нормативного забезпечення інформаційної взаємодії між ними, а також організаційно-фінансових механізмів реалізації запропонованих цифрових рішень.

5) у дисертації (стор. 215–218, а також у висновках – стор. 7 анотації) запропоновано внесення змін до Законів України «Про альтернативні джерела енергії» та «Про ринок електричної енергії», зокрема щодо запровадження декларативного порядку введення в експлуатацію малих сонячних електростанцій, податкового стимулювання вітчизняних виробників обладнання та нормативного закріплення єдиного терміна «сонячна електроенергія». Разом із тим потребує додаткового обґрунтування питання, чому реалізація саме цих законодавчих змін потребує внесення змін на рівні законів, а не може бути забезпечена шляхом удосконалення підзаконного нормативно-правового регулювання.

5. Павло БОРЦЕВИЧ, кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри економіко-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та психології, Національна академія внутрішніх справ, опонент – дав позитивний відгук із зауваженнями:

1) у дисертації зазначено, що, незважаючи на значну кількість наукових

праць у сфері енергетичного права, саме адміністративно-правове дослідження сонячної енергетики перебуває на стадії становлення (стор. 31–39 дисертації). Уявляється, що вказаним твердженням автор обґрунтовує висновок про необхідність виокремлення сонячної енергетики як самостійного об'єкта адміністративно-правового дослідження. Чим, на Вашу думку, це обумовлено?

2) у роботі досліджено систему суб'єктів адміністративно-правового регулювання у сфері сонячної енергетики та запропоновано розширити функціональну роль органів місцевого самоврядування (стор. 108–132 дисертації). Разом з тим, із тексту дисертації не повною мірою зрозуміло, які саме додаткові владні повноваження мають бути делеговані цим органам. У зв'язку із цим прошу конкретизувати, які повноваження пропонується закріпити за органами місцевого самоврядування та яких практичних результатів дозволить досягти їх реалізація.

3) у дисертації здійснено комплексний аналіз фінансово-правових механізмів стимулювання розвитку сонячної енергетики (стор. 142–169 дисертації). Разом із тим не всі запропоновані механізми мають однакові перспективи практичної реалізації в сучасних економічних умовах. У зв'язку з цим прошу конкретизувати, який із них Ви вважаєте найбільш ефективним у короткостроковій перспективі та які фактори обумовлюють його пріоритетність.

4) у роботі запропоновано напрями цифровізації публічного адміністрування у сфері сонячної енергетики, зокрема створення єдиного цифрового реєстру об'єктів сонячної генерації, а також використання технологій Smart Grid і Blockchain (стор. 210–219 дисертації). У той же час зазначені напрями відрізняються як за складністю впровадження, так і за очікуваним практичним ефектом. Який із них, на Вашу думку, є першочерговим для реалізації в Україні та які адміністративно-правові переваги забезпечить його впровадження?

5) автор у роботі наголошує на розмежуванні між собою понять «адміністративно-правове регулювання» та «адміністративно-правове забезпечення», надаючи перевагу для використання у дослідженні конкретно поняттю «адміністративно-правове забезпечення» (с. 43). Таким чином, на сторінках 44–54 роботи, аналізуючи праці дослідників, автор обґрунтовує доцільність використання саме поняття «адміністративно-правове забезпечення відносин у сфері сонячної енергетики». Разом з тим, у висновках до роботи (висновок 2), автор оперує поняттям «адміністративно-правове регулювання». Так само, визначаючи принципи (висновок 3 роботи), автор в першому абзаці висновку знову використовує поняття «адміністративно-правове регулювання», проте вже в наступному абзаці висновку 3, до принципів вживає поняття «адміністративно-правове забезпечення».

Результати відкритого голосування: «за» п'ять членів ради,
«проти» немає.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Денису СОКОЛОВСЬКОМУ ступінь доктора філософії з

галузі знань 08 «Право», за спеціальністю 081 «Право».
Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової
спеціалізованої вченої ради

Володимир БУГА